

10 jaar discussiëren in het bos

Pro Silva Nederland jubileert

Vrijdag 3 november 2000. Honderdvijftig bosbouwers trekken de Renkumse bossen in. Het tienjarig bestaan van Pro Silva Nederland wordt zo op een passende wijze gevierd: discussiërend in het bos. Een impressie van een feestelijke jubileumdag met een gevarieerd programma en prachtig herfstweer.

Elk jaar organiseert Pro Silva Nederland, een commissie van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging (KNBV), een voorjaars- en een najaarsexcursie. De excursies vormen een platform voor mensen die zich bezighouden met de rol van natuurlijke processen bij het bosbeheer. Het bos zelf staat centraal. De excursies zijn sterk gericht op de praktijk. Per excursie wordt een thema en een bosgebied gekozen. In enkele geselecteerde opstanden wordt vervolgens met elkaar stilgestaan bij de ontstaanswijze, de huidige situatie, spontane ontwikkelingen, potenties en - vooral - gewenste ingrepen.

Op haar tiende verjaardag is Pro Silva te gast in bezoekerscentrum 'De Beken' in Boswachterij Oostereng van Staatsbosbeheer. Vanwege het jubileum is het thema 'feest', en is de opzet groter dan anders. In afwijking van de gebruikelijke Pro Silva-formule, is de excursie niet gespreid over drie dagen, maar geconcentreerd op één dag. Een fikse

Foto 1. Gevarieerde verjonging na velling van douglas en Amerikaanse eik (Foto Robbert Wolf)

uitdaging voor de organisatoren om het grote gezelschap te prikkelen tot levendige discussies, maar het is gelukt. Met een wat strakker tijdschema dan anders en verdeeld over vier groepen, trekken de deelnemers het bos in, op weg naar de excursiepunten.

Het bos bij Renkum

Er wordt stilgestaan op een plek waar in het begin van de negentiger jaren na stormschade douglas en Amerikaanse eik zijn geveld en geoogst (zie foto 1). Er heeft zich hier een dichte, gevarieerde spontane verjonging ontwikkeld van berk, Japanse lariks, douglas, grove den, eik, beuk, lijsterbes en Amerikaanse eik (stronkopslag en uit zaad). De opslag van Amerikaanse eik wordt regelmatig afgezet en verkocht, verder wordt er niet ingegrepen. Hoe zal dit bos zich ontwikkelen als je niet ingrijpt, en wat betekent dit voor de natuur- en houtproductiefunctie? De meningen lopen uiteen: 'je kunt hier

nog 20 jaar niets doen en ook dan heb je nog genoeg keuzemogelijkheden'; 'als je niets doet tot aan de eerste rendabele dunning, domineert douglas en heeft de velling weinig natuurwinst opgeleverd'. De verschillende inzichten leiden tot geanimeerde discussies. Is het met het oog op natuurwaarde wenselijk om nu de douglas uit de verjonging te zuiveren, of om de verjongingsplek te vergroten en douglas-randbomen te vellen? Met het oog op houtproductie doet de takkigheid en het stamrot-risico van douglas sommigen besluiten om voor de bedrijfszekere grove den te kiezen, terwijl anderen minder zwaar aan de risico's bij douglas tillen en deze productieve boomsoort een belangrijke rol toekennen.

Een ander excursiepunt bestaat uit een oud gesloten eikenbos met een onderetage van beuk. Over het voormalige beheer van dit doorgesloede eikenhakhoutbos zijn de excursiedeelnemers

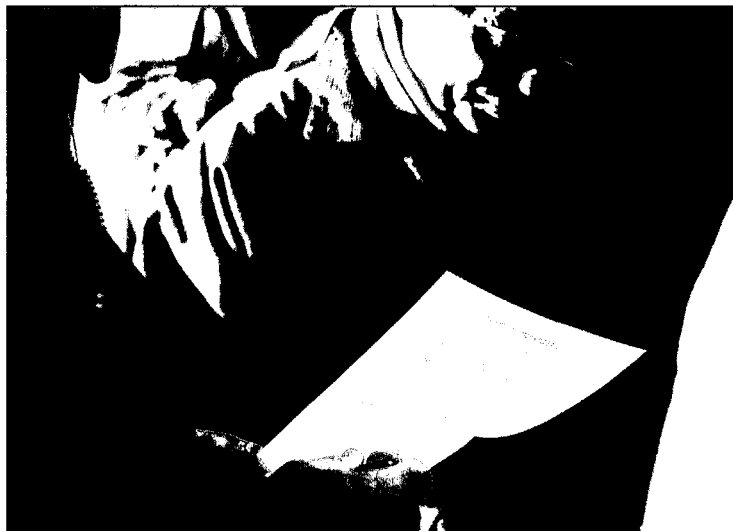

*Foto 2. Op één van de excursiepunten worden wintereik-
veren geplant (Foto Robbert Wolf)*

Foto 3 en 4. Sommige vragen zijn lastig: bij meerdere antwoorden gaan enthousiast vingers de lucht in (Foto's Robbert Wolf)

het eens: hier is al heel lang niets meer gebeurd. De eiken hebben dan ook smalle kronen en dunne stammen. Maar hoe hier verder te gaan bij een houtproductiedoelstelling? 'Omvormen naar douglasbos' is het eerste dat bij een aantal deelnemers opkomt. Maar gezien de hoge natuurwaarde van het eikenbos ligt instandhouding van duurzaam loofbos meer voor de hand. Sommigen zien dan geen rol meer voor houtproductie: 'binnen

het huidige eikenbos is zowel de kwaliteit als de aanwas gering, en is het risico van omwaaien groot'. Anderen delen deze mening niet. Zij zien in deze opstand per hectare zeker 40 toekomstbomen en verwachten dat deze langzaam groeiende eiken mooi fijnringig hout van hoge kwaliteit kunnen leveren. Velen vinden het tijd om actief te gaan beheren. Bijvoorbeeld een hoogdunning uitvoeren, waarbij de mooiste eiken worden vrijgesteld. Dit kan met gesloten beurzen of een be-

scheiden opbrengst. Dunning stimuleert ook het doorgroeien van de beuken-onderetage, waardoor deze sneller een volgende bosgeneratie kan gaan vormen.

Een cadeau voor het bos

Om het tweede lustrum van Pro Silva extra glans te geven, wordt een cadeau aangeboden aan het bos. Dit bestaat uit veren van wintereik. De excursiegangers worden uitgenodigd om de veren te planten op een plek waar recent douglas is geveld. De winte-

reiken moeten in de toekomst gaan fungeren als zaadbomen en zo een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het Winter-eiken-Beukenbos, het natuurlijke bostype op deze groeiplaats. Zoals altijd is ook bij dit excursiepoint ruim tijd voor discussie. Die blijft echter grotendeels uit, want ieders handen jeuken en met groot enthousiasme gaat men in tweetallen aan de slag. In no-time slinkt de stapel plantsoen en verrijst het bos. Kennelijk vindt men het een leuk initiatief. Wel is de planttechniek hier en daar nog te verbeteren en wordt een enkele manchet te hoog aangebracht.....

Lastige vragen

De kennis van de excursiedelnemers wordt nu echt op de proef gesteld. Er worden pennen uitgedeeld en formulieren met een vijftal meerkeuzevragen. Dat blijkt een flinke kluit. Bij sommige vragen gaan bij meerdere antwoorden enthousiast de vingers omhoog. Vooral de eerste vraag levert volop discussie op. Valt het zaad van grove den in december of in maart/april? En is het, daarmee samenhangend, voor een goede verjonging van grove den het gunstigst om in november of

Foto 5 t/m 8. Alle deelnemers aan de jubileumexcursie zijn in het bos gefotografeerd. Hier de portretten van de vier groepen excursiegangers (Foto's Renske Schulting)

schal en er zijn drankjes en hapjes.

Er is volop tijd om na te praten. Pro Silva-voorzitter Gerard de Baaij nodigt de scheidende en de nieuwe voorzitter van de

in maart te klepelen en ploegen? 'Op mooie zonnige dagen in maart en april springen de kegels open' en 'klepelen en maaien in maart/april leidt voor multifunctioneel bos vaak tot te dichte verjonging van grove den' zijn reacties die het goede antwoord bevestigen, maar niet iedereen is overtuigd. Gelukkig zijn de ant-

KNBV, respectievelijk Willem de Beaufort en Jaap Kuper, uit om de laatste twee bomen van deze dag te planten: een eik en een beuk. Met een gezamenlijke krachtsinspanning en onder toezien van de andere ex-

woorden op de vraag naar uitgangspunten van Pro Silva wél eensgezind: duurzaamheid en bedrijfszeker.

Feestelijke afsluiting

Bij terugkomst in "de Beken" wordt de dag feestelijk afgesloten. De deelnemers worden verwelkomd door jachthoornge-

Foto 9. De beuk erin (Foto Robbert Wolf)

cursiegangers worden beide bomen vakkundig in de grond gezet.

Dan is er een jubileumcadeau voor alle deelnemers: een gloednieuwe Pro Silva brochure, die ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan is uitgegeven. Helemaal aan het eind van de dag blijkt dat bosbouwers ook kunnen zingen. Onder leiding van Ad Olsthoorn en met een borrel in de hand klinkt uit vele kelen een bosbouwlied uit de jaren 70:

*'Het oerwoud is ons ideaal
Het oerwoud is het helemaal
Geen mens die daar aan
tippèn kan
Geniet ervan zolang het kan'*

Op naar 2010

Pro Silva kijkt terug op een geslaagde jubileumdag, en op 10 jaar waarin veel is bereikt. Nu op naar de volgende 10 jaar, waarin weer nieuwe uitdagingen in het verschiet liggen. Nieuwe thema's, nieuwe vragen... en ook nieuwe mensen! Pro Silva nodigt iedereen van harte uit om lid te worden en de komende jaren

mee te discussiëren in en over het bos.

Voor nadere informatie en om de brochure "Pro Silva Nederland" te bestellen kunt u terecht bij het secretariaat van Pro Silva Nederland, Jeroen de Haas, MBCS Velp, Postbus 109, 6880 AC Velp, tel. 026-3840310, E-mail: j.de.haas.mv@hlcn.nl

De eerstvolgende Pro Silva-excursie vindt plaats op 16, 17 en 18 mei 2001.

Foto 10. Geniet ervan zolang het kan (Foto Robbert Wolf)